

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku R. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 stycznia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku R. Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 5 listopada 2014 r., sygn. akt VII U [...], w ten sposób, że oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 14 lutego 2014 r., odmawiającej prawa do emerytury.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W ocenie autora skargi w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne: „czy możliwe jest zakwalifikowanie

zatrudnienia powoda - magazyniera środków chemicznych i innych substancji szkodliwych (ropopochodnych), świadczącego pracę w Spółdzielni Usług Rolniczych, jako pracy wymienionej w wykazie A, dziale IV (tj. w chemii) pod poz. 40 i 19, jeżeli w dziale X wykazu prac, odpowiadającemu branży, w której świadczył pracę powód - tj. w rolnictwie - nie znajduje się pozycja odpowiadająca stanowisku i charakterowi pracy powoda, podczas gdy pracuje on na stanowisku i warunkach o analogicznym stopniu szkodliwości, jak magazynier substancji szkodliwych, zatrudniony w branży chemicznej?"; „Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresy pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji. Pojawia się więc kolejne zagadnienie, „czy inne organy są uprawnione do przyjęcia odmiennych ustaleń we przypadku gdy zakład pracy stwierdził w świadectwie pracy, pracę w warunkach szczególnych. Rozstrzygnąć również należy, czy stwierdzenie owo musi znajdować się w świadectwie pracy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne

zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi

celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Istotne zagadnienie prawne jako przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania musi występować w sprawie - wynikać na tle podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Nie można przedstawiać kwestii oderwanych od ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy jest związany stosownie do przepisu art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Postawione w uzasadnieniu wniosku pytanie nie uwzględnia w swojej konstrukcji ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Zgodnie z zasadniczym ustaleniem zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] skarżący nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach narażenia na czynniki drażniące takie jak przy pracach określonych w wykazie A, dziale IV pod poz. 40 i 19 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pod poz. 40 działu IV określającego prace w chemii ustawodawca za zatrudnienie w warunkach szczególnych uznał prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych, a w pozycji 19 – przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów. Sąd ustalił, że magazyn, w którym pracował skarżący był magazynem towarów wielobranżowych – w magazynie spółdzielni rolniczej przechowywano głównie paliwa, oleje napędowe, smary do maszyn rolniczych, a także środki ochrony roślin, nawozy sztuczne, części zamienne oraz inne materiały (np. węgiel i opał). Nawet, gdyby zakwalifikować środki ochrony roślin i nawozy sztuczne do surowców pylistych, toksycznych, żrących, parzących, o których mowa w poz. 40 działu IV wykazu A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., to

wnioskodawca musiałby zajmować się pracami magazynowymi, załadunkowymi, rozładunkowymi czy konfekcjonowaniem tego typu materiałów szkodliwych przez 8 godzin dziennie, czego nie robił. Skarżący nie wykonywał także stale i w pełnym wymiarze pracy przy przepompowywaniu oraz dystrybucji ropy naftowej i jej produktów na dużą skalę w dużych ilościach tak, jak to odbywa się w rafineriach (poz. 19 działu IV wykazu A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r.). W magazynie, w którym pracował skarżący poza materiałami toksycznymi i paliwami przechowywano także inne towary niestanowiące zagrożenia dla zdrowia jak: części zamienne do maszyn i inne materiały do produkcji rolnej, węgiel opał. Skarżący zajmował się nie tylko wydawaniem z magazynu spółdzielni rolniczej samych substancji szkodliwych, ale także innych materiałów i produktów nieszkodliwych dla zdrowia.

W oparciu o przedstawione wyżej ustalenia faktyczne Sąd drugiej instancji, oceniając charakter pracy wnioskodawcy w spornym okresie od 19 maja 1978 r. do 31 maja 1998 r. na stanowisku magazyniera w Spółdzielni Usług Rolniczych w J. uznał, że skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach szczególnych, dlatego nie wykazał 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W związku z tym nie przysługuje mu prawo do spornego świadczenia – emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Druga z postawionych w uzasadnieniu wniosku kwestii – poza tylko ogólnikowym pytaniem – nie została powiązana z argumentacją jurydyczną wykazującą, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Kwestia charakteru prawnego świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach wystawionego przez zakład pracy w kontekście ustalania prawa do emerytury w obniżonym wieku była już przedmiotem rozważań judykatury Sądu Najwyższego (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

